

«ከቤተሰቤም እካባቢ የጉጠኝነት የዘርና የመሳሰለ ነገር እሳሳዩንም፣ እሳስተማሩንም፣ እንደዚህ ያለም በሽታ የሊብንም»

የቀድሞው የኢትዮጵያ ፕሬዚዳንት ሲ/ኮ/ሰ መንግስቱ ኃ/ማርያም በዩ.ኤስ.አ. ስሜልካ በዋሽንግተንና ስካጎቢዋ ከሚደመጡ «ነፃነት ሲኢትዮጵያ» ከተሰኘው ፌዴራል ሚኒስቴር ጋር ነሐሴ 19/94 የጀመሩትን ቃለ ምክራት ጥቅምት 10/95 አጠቃለዋል። ቃለ ምክራቱ በአጠቃላይ ዘጠኝ ሳምንታት ውስጥ፡፡ ፌዴራል ፕሬዝዳንቱን የሚያስረጩትም በየሳምንቱ ልዩ ነው። ይህንን ቃለ ምክራት በቅድሚያ በጋዜጣችን ላይ በተከታታይ ማቅረብ ከጀመርን በኋላ ቃለ ምክራቱ ለፋ ስላለ ስንደዚህም ኮሎኔል ስላለን ከስቀቁ ወዲህ በሚደረግ ከአጠቃላይ ቃለ ምክራት ውስጥ ይህ በርካታ ጉዳዮች የተደሰሱበት ስለሆነ ለማጣቀሻም ለመፈጸም ቃለ ምክራቱ በመጨረሻ ቢታተም ይመረጣል በሚል ባለፈው ወር የመጀመሪያውን ክፍል ማቅረባችን ይታወቃል። በዚህ ዕትም ደግሞ ቀሪውን ክፍል ይዘናል።

ይህ የኮሎኔል መንግስቱ ኃ/ማርያም ቃለ ምክራት ጥቅምት 10/95 ሲጠናቀቅ ከሲኤስፓ መሥራቾች ስንደ ይሆኑትና ስሁንም በተገቡ ውስጥ ባለ ማቋረጥ ቀጥለው ዛሬም ከሲኤስፓ ስመራር ለባላት ስንደ ይሆኑት ለት ሲኤስፓ ስለማይሆኑ በተለይ ቀደ ሽብርና ነፃ ሽብርን በተመለከተ ኮ/ሰ መንግስቱ ለሠነዘሩት ስለተያየት ምሳሽ ሠጥተዋል። «መንግስቱ ኃ/ማርያም ከሚታወቁባቸው ነገሮች ስንደ ውሸታምነቱ ነው፤ ከስራመኔነቱ በተጨማሪ» በማለት የኮሎኔልን መንግስቱ ነቀፈዋል። ይህንና ሌሎች ምሳሌዎችንም በተከታታይ እናቀርባለን።

ጥያቄ፡- በስርዓት ወያኔና ሻዕቢያ የኢትዮጵያን ሰራዊት ተዋግተው ለሸንፈዋል ብለው ይገምታሉ?

ኮ/ሰ መንግስቱ፡- ዋል መጀመሪያ ሻዕቢያን ብንመለከት ሻዕቢያ ከተደራጀ ረገጥም ዘመን አለው። ወደ 30 ዓመት ያህል የውጊያ ልምድ ያገኘ ነው። እኛ ለክልሉ ሰላምና ደህንነት ብለን ስናበቃ በጥራት የሰለጠነው የአካባቢውን የፖሊስ ኮማንዶ ሠራዊት በፔኔራል አማን አንዱም አማካኝነት ከአንዳንዶቹ በማስከዳት አጠናክሮ ሊያበቃ ወታደራዊ ጉልበቱን ከአንዱው ከቲ.ፔ.ኤል.ኤፍ ጋር በአጭር ጊዜ ውስጥ ያበራታ በድን ነው። በሌላ መልኩ ደግሞ ለአስልምና ነው የምንዋጋው በሚል አረቦችን በመደለል፤ ሌላ ጊዜ ደግሞ ለነፃነት ነው የምንዋጋው በሚል ሕዝቡንና የተለያዩ ሃገሮችን በመለላቸው መንገድ እየቀሰቀሱ አንዳንዶችም ደግሞ የጋይላ ስላሉን መንግስት ለመጣልና የአሜሪካንን ወታደራዊ ቤዝ ከአስመራ ለመንቀል ነው በሚል የሶሻሊስቶች ክልል በመደለል ነው የተነሳው። ከዚህ ሌላ ደግሞ የኤርትራ የመሬት ገዕታ አስቸጋሪ በመሆኑ ምክንያት ለመደበኛ ውጊያ ሳይሆን ለጉራላ ውጊያ በጣም ያመቸ ነው። በዚህ ሁኔታ ብዙ ተፈታትኖናል። ያም ሆኖ ግን በፍፁም አሁን ያገኘውን ድል የሚያገኝና አላማውን የሚያማላ፤ ከቁጥጥራችን ውጭ የሚሆን አልነበረም። ሻዕቢያና ወያኔ በስም ብቻ ተለያይተው ሊያበቁ የውጭንም የውስጡንም ሕዝብ ያወናገዱ አንጂ አንድ የትግራይ ትግሪኝ ብሔረሰብ አባል ናቸው። አንድ ቋንቋ የሚናገሩ ናቸው። አንድ የመንገጠል አላማ ያላቸው ናቸው። አብረው ነው የሚዋጉት። አንድ ወጥ ድርጅት ናቸው። የአነሱ ጋይል ወይም የአነሱ ብልህነት ሳይሆን ከመሃከላችን የተፈጠረው ድክመት፤ መለያየት፤ የሰነ-ልቦና ጦርነትና ትንሽ መሠላቸት እነሱ ለተነሱ ሰላት አላማ ሽንጣቸውን ገትረው ኢትዮጵያን ሲገዙ የመሃሉ ሰው ደግሞ እንደነሱ አክሮ የተመለከተው አልመለሰም። ይሄ ሰላም የሚባለው የሚጣፍጥ ቋንቋ በሰላም ይመጣልናል በሚልና ውስጡ ተሰማርተው ሊያበቁ ደግሞ ይህንን የሚነኩት ጋይሎች በፈጠሩት ሁኔታ ስንዋጋ ያለምንም መስዋዕትነት ነው እስትራቴጂክ ቦታዎች እየተለቀቁ በኋላም መንግስቱ ኃ/ማርያምን ለሰላም ስንል አውርደናል ብለው የተናገሩት። ሠራዊቱ ለእኔ ካለው ድጋፍ በተለይም ደግሞ ተስፋፍን በአመራር ካለ መቀበልና እምነትም ከማጣት የተነሳ ከቁጥጥራቸው ውጭ እንዲሆንና ነገሩ ሁሉ የማይበጅ ሲመስላቸው ጥሎን ኮበለለ የሚል ሌላ ውሸታንብር በመንገታቸው በተፈጠረው አናርክና ውዝግብ ሰራዊቱ እስትራቴጂ ቦታውን ለቆ በመበታተኑ ያለምንም ፊደላትነት ነው ሁለቱም ወንጌዎች

ኮሎኔል መንግስቱ ኃ/ማርያም

የገቡት። ባዶ ቤት ነው የገቡት ለማለት ይቻላል። ወታደሩ ለ30 ዓመታት ቢያንስ በአብዮታችን 17 አመታት ቤቱ የቀበረ ጉድጓድ፤ መዘቃው ጥይት ሆኖ መስዋዕትነት በሚከፍልበት ጊዜ ስንቁን በማንደል፤ ደሞዝን በአግባቡ ባለመክፈል፤ ቤተሰቡን በማግለልና በመሳሰሉት መንገዶች የአነሱን እኩይ አላማ እንዲያስፈፅም በመገፋፋትና በማዳከም የውጊያ ስሜቱን በመስለብ የተጫወተት ሚና ቀላል አይደለም። ያም ሆኖ የኢትዮጵያ ሰራዊት እስከመጨረሻው ድረስ ለሃገሩ ለመዋጋትና ድል ለማምጣት ምጥቱን ዕለት ዕለት የገለፀልኝ ከመሆኑም ሌላ እኛ ደግሞ አንድ ወሳኝ የሆነ ለመጨረሻ ጊዜ በፖለቲካው መንገድ ድል ካልተቻለ ወታደራዊ ድል የሚያስገኝ ዝግጅትም አድርገን ነበረ። ይህንንም አካላችን። ስለዚህ ድል በሰላም የሰጠናቸው እኛ እንጂ እነሱ በሃይልና በጥበባቸው የነጠቁት አይደለም።

ጥያቄ፡- ለስቲ የገርማዊ ቀዳማዊ ኃ/አብነት ስሚማት ወይም ስንደደባ ከስርዓት ስንደበት ስንደማ?

ኮ/ሰ መንግስቱ፡- ይሄ እኔ በጣም ደስ የሚለኝ ጥያቄ ነው። እኔ በመሰረቱ በአጠቃላይ ሃገራዊና ብሔራዊ ስሜት ከኢትዮጵያ ወጣት መኮንኖችና ከተቀረውም የኢትዮጵያ ሕብረተሰብ ጋር ተቀላቅሎ ለርቻለሁ። በታሪክ አጋጣሚና በዚህ ዕጣ ለጉዳዩ ጋላፊና ተጠያቂ አድርጎ ጊዜ ያቅርበኝ እንጂ ጠቅላላው ሁኔታ ሕዝባዊ እንጂ ግለሰባዊ አልነበረም። እኔ የተለየ ተፃምር ወይም ስልጣን የለኝም። ይህንን ካልኩ በኋላ የአኔ

ጋለላሌ አመራር ያረጀ ያረጀ፤ ሃገሪቷን ወደኋላ የጉተተና የተሰለፈች ከሕዝብ ጋር አይንና በርበሬ ሆኖ ለብዙ ዓመታት በተከታታይ የታየ ነው። የአሳቸው አመራር ማብቃት ጥያቄ ውስጥ የሚገባ አልነበረም። ነገር ግን እንዴት ይሁን? የሚለው ጥያቄ ነው። የጦር ኃይል ከሚቱ 4ኛ ክፍለ ጦር ተሰብስቦ ሲያበቃ እኔ የምስራቁን ሰራዊት እየመራሁ የተገኘሁ ነኝ። እኛም ምንድነው አላማችሁ? ምንድነው ተልዕኳችሁ? የሃገራችንን ሃብትና እድገት ታውቃላችሁ ወይ? አሁን በእካብሮችን ያለውን ችግር ትረዳላችሁ ወይ? እንዲያው እንስታችሁ ለላውን ለመታከት የተሰናዳ ቅድመ ሁኔታ አለ ወይ? አሳሪው ማነው? ታሳሪው ማነው? ምን ዓላማ አላችሁ? በምን ዓይነት ትሰራላችሁ? በማለት 3 ቀን ነው ለውይይት የተቀመጠው። በዚህ ምክንያት ሰዎች ወደ ከፍላቸው ይመለሳሉ። ምክንያቱም አብዛኛው በወጣቱ ሕብረተሰብ የተገነባ ትኩስ ኃይል ነበረ። እያንዳንዱ ያለሚጋነን እሳት ነበር የሚተፋው። እኛም እንበለው ነው፤ እንተከሰው ነው፤ እናትረፈው የሚል አልነበረም።

እኛ ደግሞ አብዛኛውን በረሃ ነበረ የምንኖረው፤ በውጊያ ላይ ነው ያለነው። የሃገሪቱን የውስጥና የውጭ ሁኔታ ለማመዛዘን ከሚገጥመን ችግርና ከሌላውም አኳያ የተሻለ ግንዛቤ ነበረን። ከሰሜንና ከምስራቅ የምንመጣው በዚህ አይነት መልኩ ነው እንግዲህ እኛም ወደዚህ ስልጣንና ኃላፊነት ሰራዊቱ ሳላወቀውና ሳልጠበቀው ከተተካ። በመጨረሻ ላይ መሠረታዊ ለውጥ ከተባለ መሠረታዊ ለውጥ ያለውን አመራር መሻርና አዲስ መሸም እንደ መሆኑ መጠን የላሳቸው መውረድ አጠያያቂ አይደለም። ግን እንዴት ይሁን ነበር ጥያቄው።

ብዙ አይነት የተለያዩ አስተሳሰብ ነበር። ቀጥታ ወታደራዊ አምባገነን መንግስት ይቋቋም የሚል ጥያቄ ነበር። በሌላ በኩል ደግሞ ሕዝባዊ መንግስት ይቋቋም የሚልም ነበር። ሶስተኛ ነገር ደግሞ እንደ እንግሊዝ መንግስት የዘውዱን መንግስት ሴሬምኒያል በሆነ መንገድ አግልለን አስቀምጠን ተከብረው ነገር ግን በፖለቲካውና በአስተዳደሩ እጃቸውን እንዳያገቡ የተለያዩ ፓርቲዎች እየተወዳደሩ ሲያበቁ መስተዳድሩን እየመሩ የሚቀጥሉ በት ሁኔታ እንደአማራጭ ቀርቦ ነበር። እኔ ወታደራዊ አምባገነን መንግስትን ፍፁም ተቃዋሚ ነበርኩ። ይሄ ጥያቄ ውስጥ የሚገባ አይደለም። «ዛሬ ጠብ መንጃ አለ፤ ኃይሉ አለ፤ የሕዝብ ድጋፍ አለ ብላችሁ ለአንድ ሰዎች ልታደርጉ ትችሉ ይሆናል፤ የኋላ ኋላ ግን ከኃይሉ ስላሌ መንግስት ባልተሻለ መልኩ የምትወገዙና የምትረከሱ፤ ለሃገር ፋይዳ የማትሆኑ፤ ለግል ጥቅምና ስልጣን የመጣችሁ ሰዎች ካላችሁ ከእናንተ ጋር አንሰለፍም» ብለን ነው የተማመነው። በሁለተኛው አማራጭ ላይ ሕዝባዊ መንግስት የሚባለው የማንንም ጀር የሚሰብና የሚጥም ነገር ሲሆን ይህንንም ለማድረግ በአብዛኛው ደጋፊ ሆኖ ሳለ ችግሩ ሕዝቡ ባልነቃበት፤ ባልተደራጀበት፤ ፓርቲዎች በሌላበት፤ ሕገ መንግስት በሌላበት ሁኔታ እውነተኛ የሆነ ሕዝባዊ መንግስት እንዴት ማቋቋም እንችላለን? የሚል ጥያቄ ነው እንትፋት የሆነው። ስለዚህ ወደ ሽግግር መንግስት እናምራ ነው የተባለው። ንጉሱ ይውረዱና ዘውድ እዚህ ላይ ያክትም ነው የተባለው። ያኔ የእኛን አላማ የደገፉ፤ ዛሬ በሕይወት ያሉና እኔን ብቻ የማይገኝ ጋፍጡ ሰዎች አሉ። ግን እነኚህን ሰዎች በጉወንም ከፋውንም ማመዛዘን አለብን። በአንድ ፖለቲካ ሕይወት ውስጥ ደግሞ አስከ መጨረሻው ድረስ የሰውና የድርጅት ፍፁምነት የሰውም።

ሰውየው በዕድሜያቸው ያሉበትን ሁኔታ በመመለከት ከስልጣን ከማስወገድ ባሻገር በአሳቸው ሕይወት ላይ በእኛ በኩል የታሰበ ክፉ ነገር አልነበረም። የንጉሳዊያንን ቤተሰቦች በአልጋወራሽ ግቢ ሰባስቦን ስናበቃ በክብር አስቀመጥናቸው እንጂ ወደወህኒ ቤት አልሄዱም። ነገር ግን «እናንተ ከሃዲዎች ምላችሁ፤ ተገዝታችሁ፤ በሰንደቅ አላማ ስር ተገብርክክችሁ ይሄን አደረጋችሁ» እየተባለ በወጣቶች፤ በድርጅቶች፤ በሰቶችና በወንዶች ተቃውሞ ስለበዛ፤ በቁጣና በድምፅ አውት ሾትድ ሆነን ስናበቃ ለምንድነው ለእነሱ የሚታዘንላቸው? እነሱ ቢሆኑ ዕድሉን ያገኙት ይህንን ዕድል ይሰጣሉ ወይ? እንደማንኛውም ወንጀለኛ ወህኒ ይገቡ ተብሎ ተወሰነ። ንጉሱም ወርደው ሲያበቁ በቁጥጥር ስር ይዋሉ ተባለ፤ እሳቸው በዚህ ሁኔታ ላይ እያሉ እኔ እሳቸውን ያገኘቸው ከኩሎኔል አጥናፋና ከሌሎች ጋር 3 ጊዜ ያህል ነው። አንድ ጊዜ ከፍተኛ ገንዘብ በጄኔቭ ተቀምጦ ይገኛል፤ እርሶም በዚህ ዕድሜዎና አሁን ባላቸው ኢትዮጵያ

በምንወደው ሕዝባችን ሲሉ ከርመው ሕዝቡ በረሃብ በሚቆላበትና የውጭ ጥራጥራና በትቶ ወይም ውራጅ ተመፅዋች በሆነበት ጊዜ ለሕዝብ ያልዋለ ገንዘብ ለአርሶም አይበጅምና ገንዘቡን ይስጡን ብለን ስንል፤ ገንዘቡ እኔ ጋር የለም አሉ። በሌላም ጊዜ ይህንን ጥያቄ በድጋሚ አቀረብኩኝ። አሁንም አላመኑም በመጨረሻ እሚቸው ስለነበር ትንሽ ይወራጩ ነበር።

አመራሩን ማግኘት ይቻላል ወይ ብለው ጠየቁ። በቀጣይ ሃጂ ላበቃ ምን ልታዘዝ? ምን ላድርግ? ምንድነው ችግርዎ? ብዬ ጠየቅኳቸው። «ኢትዮጵያ በደም የተገነባች ሃገር ናት፤ በብዙ ደካም ያቆየናት ሃገር ናት፤ የውስጥና የውጭ ሁኔታ ለእኛ እንዲህ ተላል አይደለም፤ እንዲያው ገም በላችሁ እንዴት ትታችሁ እንዴት ጥላችሁ ነው ወይ የምትሰሩት?» በሚል መንፈስ እነጋገሩኝ። እንተ እድሜህ ምን ያህል ነው? ከየት ትወጣለህ? ማነህ ወዘተ እነጋገሩኝ። ጄ/ል አማንና አንተ ምንድን ችሁ? ማንነታችሁ ናችሁ ዋናው? ሲሉም ጠየቁኝ። እኔም ምላሽ ከሰጠኝ ቸው በኋላ ምን ችግር አለ ብላቸው። ትልቁ ልጃቸው ልዕልት ተናኝ አብራኝ እንድትሆን አሉ። መልካም ነው ብለን ልዕልት ተናኝን አምጥተን አብረን አስቀመጥን። ከዚያ በኋላ እኛ ሌትና ቀን ፋታ በማይሰጥ ሥራ ውስጥ ነበርን። አመማቸው። የሚቻለው ሁሉ ተደረገ። አረፋ። ከአረፋውስጥ ነበርን። እመማቸው። የሚቻለው ሁሉ ተደረገ። አረፋ። ከአረፋውስጥ ስለት ላለችሁ ፈቃዳችሁ ቢሆን ተገቢ ቦታ እንድናሳረፋቸውና ፀሎተ ፍትሃት ልናደርግላቸው እንችላለን ወይ? የሚል ጥያቄ አቀረቡልኝ። ይሄንን እኔ ከአመራር አካሉች ጋር ተነጋገርኩበት፤ እንደዚህ አይነት ጥያቄ ቀርቧል ምን ይበጃል የሚል። «ይሄማ ታጥቦ ጭቃ ነው፤ በአንድ በኩል የኢትዮጵያን ሕዝብ በደሉት፤ ይህን አደረጉ ብለን የዚያን እንደ እንጨት እየተከመረ የታየ የወሎ ሕዝብ አፅምና ሌላውን ነገር አላይተን እንደገና ደግሞ እንዲህ ያለውን ወገን ስርአት መፍቀድ እኛ ራሳችንን ሕብረተሰቡ ግምት ውስጥ ነው የሚጥለን። ለማን እንደተደረገ ነው የሚደረገው? አሳቸው ለአገራቸው የተዋደቁ፤ ለሃገራቸው ተቆርቋሪ የነበሩ ጀግኖችን በስሙኒ ገመድ አይደል እንዴ እያንጠለጠሉ የጣሉት?» በሚል ከፍተኛ ቁጣና ያልጠበቅነው ዱብ ዕዳ ደረሰብን።

አይ እንግዲያው ተዉት ብለን ስናበቃ የማይቻል ነው ብዬ ለጳጳሩ መልስ ሰጠኳቸው። ከዚያ በኋላ እኔ ወደ ሥራዬ አመራሁኝ። የእስር ቤት አስተዳዳሪ ኮሚቴ የሚባል የተለያየ የስራ ቡድን አለ። እነሱ ናቸው ቀብራቸውን ያስተናገዱት። ይሄንን የምለው እውነቱን ነው። ወደፊት ጊዜና ሁኔታዎች ከፈቀዱ የሚገለፅ ነው። አሁን ከሃገር ቤት ከወጣሁ በኋላ ወያኔ በመርዝ ነው መርዘው የገደላቸው፤ በመንግስቱ ወንበር ስር ነው የቀበሯቸው ብሏል። በመሰረቱ የምኒልክን ቤተ መንግስትና የእኔን ፅ/ቤት የሚያውቁ ሰዎች ይህንን መፍረድ ይችላሉ። ፎቅ ነው። የእንጨት ቤት ነው። መቃብር የሚቆፈርበትና ወንበር ስር የሚደረግበት ሁኔታ ጨርሶ የለም። ደግሞ ይሄንን የማስደርግበት ምክንያት የለም። እኔ በእውነቱ አሳቸውም ሆኑ ሌሎች ሃገር ሲወጉ፤ ሲገዝዙ፤ የሰው ደም ሲያፈሉና ፍ/ቤት እያቀረቡ በሞት የሚቀጡበትን ቦታና የሚያርፉበትን ሁኔታ እስካሁን ድረስ አለውቅም።

ጥያቄ፡- ወደቀድሞ ሰበሰብን ሰበሰብን ስኔ ከወያኔ ጋር ሰበሰብንም ይባሉ? ከሆነስ ስንድ ሁለት ብለው ከወያኔ እሻባላቸው የሚገኝውን ነጥቦች ስለት የቆዩ ሕዝብ ይጥቀሱ?

ከ/ል መንግስቱ፡- እንዴ! የኢትዮጵያ ሕዝብ ችግሩ የኢትዮጵያ አንድነት አይመስለኝም። አንድም ጊዜ አንድም ቦታ ላይ የኢትዮጵያን አንድነት በመቃወም ካልእነኚሁ የሰሜኑ ቅጥረኞች በቀር ይሄ ለጥያቄ ቀርቦ አያውቅም። ከአረኛ እስከ ምሁር፤ ከሊቅ እስከ ደቂቅ፤ ከሕፃን እስከ አዘውንት ስለኢትዮጵያ፤ ስለአንድነቷ፤ ስለአድገቷ፤ ነው በእውነት የሚቆረቆሩትና የሚናገሩት። አለን የሚሉትን ሁሉ እስከሕይወት ድረስ የሚሰጡት። ስለዚህ ለአንድነት ነው የታገልነው። ከዚህ በተረፈ ደግሞ መጭምር የፊውዳል ስርአት ስለነበር በብሄረሰቦች መካከል መናፍቅ፤ አንዳንዶች በአንድ ታሪካዊ አጋጣሚ ወጣ ብለው ሻል ባለ ባሕልና እድገት ላይ ሌሎች ደግሞ እንደው በጣም ቀርተው የተረሱና የተረገጡ በመሆናቸው ይሄን የመሳሰለው ጉራማይሌ የሆነ ሁኔታ ለኢትዮጵያ አንድነትና እድገቷ ጠንቅ ስለሚሆን ሕብረተሰቡን ፍትሃዊ በሆነ መንገድ ማስተካከል ተገቢ ነው በሚል አይነት መንገድ ብንገላም ይህንን በቀላሉ መቅረፍ

አይቻልም። እርግጥ ለሻል አብዮት በማካሄድ ረገድ ሁሉንም ማሰደስት አይቻልም። የአብዛኛውን ሕዝብ ፍላጎት በመከተላችን የንጉሱ ስርዓት ተጠቃሚ የሆኑት ሁሉ እንዳዘነብኝና ጠላት እንዳደረጉና አውቃለሁ። እኔ በበኩል የምመለከተው የግል ጠላት እድርጌ ሳይሆን የሕዝብ ጠላት እድርጌ ነው። እኔ የግል ጠላት እና የፍል ጥቅም የለኝም። ስለዚህ በሰራውም፣ ልንሰራ በተነሳሳንበትም ዓላማ፣ በቋጩነውም አላማም ሆነ በሞትንለትና እሁንም ልናደርግ እንደገና በምንጋበዝበትም ዓላማ የኢትዮጵያ ሕዝብ ፍላጎት እንድንገኝ ነው። እንደነት ሰላም ነው። እንድንገኝ መታረር ነው። እንድንገኝ መከበር ነው። ለምሳሌ እንግሊዝና ፈረንሳይ፣ ጀርመንና እንግሊዝ እሳትና ጭፍ ነበሩ። እሁን በእንደ ፓርላማ፣ በእንደ ከረንጌ እየተጠቀሙ በሃገራች መካከል ሺህ እንዲን ሳይኖር ተጣምረውና ተቀናጅተው ሲያበቁ፣ ዓለም አቀፋዊ ጉልበታቸውን፣ ኃይላቸውንና ጥቅማቸውን ሲያጠፍኩ እኛ በጨለማ ዓለም ውስጥ እለን። ከቀሩትም የቀረን ነን ብለን በምን ልበት ሃገር ውስጥ በጉሰኝነት፣ በዘረኝነትና ቅጥረኝነት፣ ሕዝብን በመበታተን፣ በመከፋፈል የሕዝብን ደም በግፍ በማፍሰስ የሃገርን የተከበረ፣ የተደነቀ ታሪክ መቀዳደድና ማዋረድ ነው። ዛሬ የሚከናወነው። ስለዚህ እንዴት ተደርጉ ነው እኔ ከወያኔ ጋር የምመክነው።

ጋር። የእሱ ደግሞ የበላይ አለቃና የክልሉ የአርበኞች መሪ ኮ/ል ዘውዴ ይባሉ ነበር። በቅርብ ጊዜ ሞተዋል። ምናልባት እነ ጄኔራል ጃጋማ ይሄንን በውል ያውቁት ይሆናል።

በዚህ አይነት መልክ እኔ ከሁለቱ ብሄረሰብ ስወለድ እናቱ ፅጌ ጥበብ ስላሉ ለሚባል ዲያቆን ገና በሕፃንነቷና ለአካለ መጠን ሳትበቃ በነበረው ጊዜ ቀር አስተሳሰብ ትዳራለች። በነገሩ ሳትሰማማና ሳትጣጣም ቀርታ ፈርጥጣ ወደ አዲስ አበባ ዘመዶቿ ጋር ትመጣለች። በዚህ አጋጣሚ ሁለተኛው ባሏ ኤርትራዊ ሃማሴን ነው። ገ/መድሀን ማሾ ይባላል። እኔ ያኔ ስላልተወለድኩ አላውቀውም። አሁን በሕይወት ይነር አይነር አላውቅም። የኔ አባት ጋ/ማርያም ሶስተኛ ባሏ ናቸው። ብዙ ሰዎች ብዙ ያወራሉ። ብዙ ይናገራሉ። እንደገና ጊዜ የደጃዝማች ከበደ ልጆችም ያደርገናል። አልፎ ተርፎም ወደ ቤተመንግስትም ይወስዱናል። ይህንን ለምን አላማ ሊጠቀሙ እንደፈለጉ፣ ከየት እንደመነጩ፣ ለምን እንደሆነ አይገባኝም። በዚህ አጋጣሚ ሳሰረዳው የሚገባ ነገር ቢኖር አላግባብ የበለፀገ፣ በስልጣን የባለጉ፣ በወሎና በትግራይ ረሃብ የሚጠየቁ ባለስልጣኖችን ለሕግ እናቀርባለን ብለን በተነሳንበት ጊዜ በእንዳልካቸው ካቢኔ ውስጥ ደጃዝማች ከበደ ከጡረታቸው ተጠርተው የግቢ ሚኒስቴር እንዲሆኑ ይደረገና እኛ አዲስ በተመረጡት ሚኒስትሮችና ቀድሞ በጠቀስኩት ኃላፊነት የማይጠየቁ ሰዎች ጥያቄ ውስጥ እንዲገቡ ዓላማ አልነበረንም።

ጥያቄ፡- ከገቢ ታሪክም ሳይሆን የስርዓትም የሕይወት ታሪክ፣ ውስደተኛና ስለተደገም ስንደኛ በውሀ ስይታወቅም (ማለትም ስለተመዘገበም) ሁለተኛ የተሰየቡ ሰዎች የተሰደዱ ስቀራረብ ስላቸው፣ ስለቲ ከስርዓትም ስንሰማ። ስናትና ስባተም የት ስንደተወስደ? የስርዓትም ስለተደገም ቢገባቸዋል?

ኮ/ል መንግስቲ፡- አልኩ ለማለት አይደለም፤ እኔ በግልፅ ለመናገር እንዲን የሃገራችን የአለምን ሁኔታ ከሞላ ጉደል ለማገናከብ ከበቃሁበት የዕድሜ ክልልና አልፎም ተርፎም ደግሞ ኢትዮጵያንም የመምራት ደረጃ ከመድረሱ በፊት በወጣትነቴም ከቤቴም፣ ከቤተሰቤም አካባቢ የጉጠኝነት የዘርና የመሳሰለ ነገር አላሳዩንም፤ እሳስተማሩንም፤ እንደዚህ ያለም በሽታ የለብንም። ከዚህ የፀዳሁ ነኝ። ቀድሞ እንዳልኩት የእኔ ጉሣ፣ የእኔ ጉጥ፣ የእኔ መንደር፣ የኔ ሃገር፣ የእኔ አለኝታ፣ የእኔ እናት እንዴት ኢትዮጵያ የሚል ዕምነት ነው ያለኝ። አባቴም፣ እናቴም መምሕርቴም ያስተማሩኝና የእኔም እምነት ከደሜ ጋር የሰረፀው ይሄ ነው።

ይህንን ካልኩኝ በኋላ የአንተን ጥያቄ ለመመለስ ኢትዮጵያ የብዙ ብሃ ረሰቦች ሃገር ናት። ብሄርና ምን እየተባለ አንደኛ አምባገነንነት፣ ሁለተኛ የራስን ዕድል በራስ የመወሰን፣ ሶስተኛ ብሄር የሚባለው ነገር የሕዝብ ማወናበጃ ቋንቋ ስለሆነ በዚህ አይነት ትንተና በመግባት ጊዜ ላጠፋ አልፈልገም። ምናልባት ጊዜና ወቅቱ ከፈቀደ የምታነሳው ጥያቄ ከሆነ እንነጋገርበታለን። ኢትዮጵያ የብዙ ብሔረሰቦች ሃገር ናት። እኔም ደግሞ ከአየር አልተወለድኩም። ከእነዚህ መካከል በአንዱ መገኘት አለብኝ። ሕዝቡ በዚህ በኩል የጓጓዙ ጥያቄ ከሆነ እኔ ከሁለቱ ታላላቅ ብሄረሰቦች አወለዳለሁኝ። ይሄም ከኦሮሞውና ከአማራው። አባቴ የሸዋ ኦሮሞ ናቸው። አሳቸውም አባታቸውና የተቀረው ትወልዳቸውም የተወለዱትና ያደጉት አዲስ አበባ ከቀድሞው አውሮፕላን ማረፊያ ወይም አርሚ አቪዬሽን ከምንለው ባሻገር ፋሪ በምትባለው መንደር ነው። አባቴ ኃይለማርያም ይባላሉ። አባታቸው ወልዴ። አያቴ የአባቴ አባት አያና ይባላሉ። የአባቴ እናት አፀደ ይባላሉ። አባታቸው ዝማም ይባላሉ። የኦሮሞ ብሔረሰብ ናቸው። እናቴ የመንዝ አማራ ነች። በነገራችን ላይ የአባቴ የእናታቸው ወገን የአንሳሮ አማራ ናቸው። እናቴ ከመንዝ ነው የምትወለደው ብዙነሽ ወ/አማኑኤል ትባላለች። ወ/አማኑኤል ደግሞ አባታቸው የኔ ቅድመ አያት የቀሩት በአድዋ ቦርነት ነው። የምኒልክ መንግስት ለአሳቸው አባት ወረታ ምክንያት አዲስ ዓለም ወረዳ ውስጥ በርጋ በሚባል ወንዝና ከርሴ በምትባል ወንዝ ሽለቆ አንድ ጋሻ መሬት ተሰጥቷቸው በግብርና እየኖሩ ነው ብዙ ልጆችና የልጅ ልጆች የወለዱት። በግብርና ነበር የሚኖሩት።

እናቴ 3 እህቶች አሏት። የሺወርቅ፣ ዘውዲቱና በለጥሻቸው የሚባሉ። የሺወርቅና በለጥ በአብዮቱ ወቅት ሞቱ። ዘውዲቱ እሁንም ትገኛለች። ሶስት ወንድሞች ነበሯት። አስፋው፣ ድረስልኝና ካሳሁን የሚባሉ። አስፋው የሚባለው ትልቁ በሰሜን ሸዋና በምዕራብ ሸዋ በተለይ በእነዋሪ ማርያም ፋሺስቶችን ደባቅ በመምታት በሜታ፣ በመገር...በልዩ ልዩ አካባቢ የታወቀ የአርበኞች ጓድ መሪ ነበር። ከታናሽ ወንድሙ ከድረስልኝ

እንደመነጩ፣ ለምን እንደሆነ አይገባኝም። በዚህ አጋጣሚ ሳሰረዳው የሚገባ ነገር ቢኖር አላግባብ የበለፀገ፣ በስልጣን የባለጉ፣ በወሎና በትግራይ ረሃብ የሚጠየቁ ባለስልጣኖችን ለሕግ እናቀርባለን ብለን በተነሳንበት ጊዜ በእንዳልካቸው ካቢኔ ውስጥ ደጃዝማች ከበደ ከጡረታቸው ተጠርተው የግቢ ሚኒስቴር እንዲሆኑ ይደረገና እኛ አዲስ በተመረጡት ሚኒስትሮችና ቀድሞ በጠቀስኩት ኃላፊነት የማይጠየቁ ሰዎች ጥያቄ ውስጥ እንዲገቡ ዓላማ አልነበረንም።

የተወሰኑ ሰዎች ተነስተው ሲያበቁ እኚህ ሰውዬ መታሰር አለባቸው ይላሉ። ለምንድነው የሚታሰሩት? አንደኛ ነገር «የታሪክ ምስክር» ብለው የፃፉት መፅሃፋቸውን አገላብጠን ስንመለከት የለውየውን ብስለት፣ ውስጡባሕሪና እምነት እንዲሁም በዚያን ወቅት ይህንን ሲያቀርቡ ሳንሰር እንዴት አለፋቸው? በሚለው ነገር እኔ አንድ ስሜት ነበረኝ። በሌላ መልኩ አርበኛ ናቸው። በቀረበው ማስረጃ ደግሞ ሕዝብ በደለ፣ ያለ አግባብ በለፀጉ፣ በወሎና በትግራይ ረሃብ ተጠያቂ ናቸው። በስልጣን ባልገዋል የሚል ስም የላቸውም። ስለዚህ አሳቸው መታሰር የለባቸውም የሚል ብቻ ሳይሆን ለብዙ ሰዎች ተከራክረዋለሁ። ይድነታቸው ተሰማ የጦር ሠራዊቱን ፋትቦል ቡድን አባሯል ብለው በጠቅላላ የነበሩት ወታደሮች ስለነበሩ በዚህ ስሜት ይድነታቸውን እስር ቤት እንዲገባና ሌሎችም ይታሰሩ ተብሎ ነበር። ግን እኛስ ቢሆን እኛ እኮ አንድ አገር ወክለን የአንድን ሃገር እድል ልንወስን በዚህ አይነት ታላቅ ቁምነገር ላይ ነው ያለነውና እያንዳንዳችን ተነስተን ስናበቃ በየመሸታ ቤት የተረቀቅነውንና በየመናኛው ነገር ቅራኔ የገባነውን ሰው ሁሉ እያመጣን የምናገር ከሆነ ለምን እንደቆምንም አይገባኝም በሚል አይነት መንገድ ስንከራከር ለደጃዝማች ከበደም ተከራክረዋለሁ። እንዳይታሰሩ። ታዲያ ከመሃከላችን የኢ.ኤል.ኤፍም (ጀብሃ) ተወካዮች አሉ። መመዘኛ መለዩ ነው። ሠራዊቱ በመሰለው መልክ መርጦ ይመጥናል ብሎ የላካቸው ሰዎች ናቸው። ነገሩ የሚታወቀው እየዋለ እያደረ ነው። የቲ.ፒ.ኤል ኤፍ (ተሃት/አወሐት) ተወካዮች አሉ። የኢ.ሕ.አ.ፓ ተወካዮች አሉ። የኢ.ዲ.ዩ ተወካዮች አሉ። የአነግ ተወካዮች አሉ። ወዘተ.። እና ወረቀት በትነው ሲያበቁ ይህንን ስም ሰጡኝ እንጂ የእኔ ትውልድና የእኔ ዘር ሃረግ የገለፅኩት ሲሆን እነኚህ ዘመዶቹ እሁንም በአዲስ ዓለም ይኖራሉ። በአቃቂ ይኖራሉ። በፋሪ ይኖራሉ። በአዲስ አበባ ይኖራሉ። የእኔም ወንድሞች አሉ። እኔ ማንኛ እንግዲህ? ኢትዮጵያዊ ነኝ። ለማንም አልወገን። ማንንም አላገን። ይሄን ከመሰለ ጎሳ ቀርና እድሃሪ ከሆነ የቋንቋ፣ የክልልና የጉጠኝነት ስሜት ነፃ ነኝ።

ጥያቄ፡- በአንዳንድ ልቡፎች ሳይ ስንደተመሰክተነው በወጣትነት ዘመንም ስለከሰ ስንደሚያዘወተረ፣ ተደባዳቢና ደብኛ የሚሉ ቀፅሎች ተሰጥተዋቸዋል። ስለቲ በወታደር ዓለም በወጣትነትም ስለነበረዎት ማሕበራዊ ግንኙነቶች ጠቀስቦ ባለ መሰሉ ያውቅን?

ኮ/ል መንግስቲ፡- ለመሆኑ እኔ ዱለኛ፣ ረብሽኛ፣ ግብረገብ የጉደለኛ፣ መጠጥ የሚያጠቃኝ ሰው ብሆን በ32 ዓመት ዕድሜዬ ለሻለቅነት ማዕረግ እንዴት እበቃ ነበር? የሚለው ጥያቄ ራሱ የሚመልስ ይመስለኛል። መጠጥ እንደማንኛውም ሰው አኩሻናል። በአጋጣሚ ከጓደኞቼ ጋር ወይም በስፖርት ወይም በአንድ ማሕበራዊ ግንኙነት አማካኝነት የምጠጣበት ጊዜ ይኖራል እንጂ የመጠጥ ሰብኛና ቀበኛ አይደለሁም። ዱለኛና ረብሽኛም አይደለሁም። ነገር ግን ፍትሕ ሲጓደልና ስጠቃ ዝም አልልም። በዚህ ረገድ አትንኩኝ ባይ ነኝ። በትምሕርት ገና ከሕፃንነቴ ጀምሮ

ሃገሪን ለቅቶ አስከፈውባቸው ጊዜ ድረስ እኔ በበኩል እንደሚሆነው የሰው ፍቅር፣ የጓደኝነት ማርባትና ማጥፋት ዕድልኛ ነኝ ባይ ነኝ። በቤቴን ነው የምንኖረው፣ ብዙ ሆነን ነው የምንበላው፣ አብረን ነው የምንሰራው፣ ለክፉ ለደጉም አብረን ነው የምንሞተው፣ አብረን ነው የምንወድቀው። በማሕበራዊ ኑሮ በጣም አምናለሁ፤ ከሰዎች ጋር እቀላቀላለሁ። ሃገራዊ ግዴታቸውንም ለመወጣት እና ለእኔ ጓደኝነትና ፍቅር ሊሉ በእውነት በዚህ በያዝነው የሕዝብ አላማ የተሰጠ የእድሜ አያዎቼና የቅርብ ጓደኞቼ በሺህ የሚቆጠሩ ናቸው። የእኔ ስሜትና አስተያየት ይህ ነው።

ጥያቄ፡- የኢትዮጵያ የመረጃ መገገሚያ የሕዝብ ብሮ በሕይወት በጣም የታወቀ ነው ይባላል። ለንጹህ ነው ታዲያ መሥሪያ ሻቢያ ሰርዘራው ሲገዙ የቻሉት?

ኮ/ል መንግስቱ፡- ዋል እዚህ ላይ በእርግጥ የሲብራቲ አቅማችን ጠንካራ ነበር። ያለ እሱ አስተዋፅኦ 17 ዓመት በዚያ መጠን ታግለን ያንን ድል በቀላሉ አገኝን ማለት አይቻልም። እና ጥረቱን አቃልሎ ማየት ተገቢ አይደለም። ጠንካራም ነበረ፤ ብዙ ታማኝ የነበሩ ኢትዮጵያውያንን ያለባለበ ነበር። ነገር ግን ትንሽ የእውቃቀር ስህተት አለው። ይኸውም ከአምነት የመነጨ ነው።

በመጀመሪያው ጊዜ በእነ ደ/ል አማንና በሌሎችም አብዮቱንና ለውጡን ምክንያት በማድረግ የኢትዮጵያ ማህበን ሲፈርስና ኢትዮጵያ ለው አልባ ስትሆን የራሳቸውን ግብ ለመምታት ከእኛ በተሰወረና ባልተጠበቀ ሁኔታ እካባቢውን ሲቆጣጠሩና ያልተጠበቀ ችግር ሲፈጥሩ ኮ/ል ተስፋዬ ሄደ ሁኔታውን ገምግሞ፤ በቂ ንቃትና አስፈላጊ መረጃ የሰጠኝ በመሆኑ ምክንያት ለዚህ ተግባሩ ትልቅ አደራና አመኔታ ጣልኩበት። በመሆኑ ምክንያት የውጭውን ስትራቴጂካዊ ሲኒዮሪቲ ወይም ደግሞ የመረጃ ሥራ፣ የሃገር ውስጡን የመረጃ ሥራ፣ የወታደራዊ ደህንነቱን የመረጃ ሥራ፣ የሃገሪቱን አመራር አካሎች ጥበቃ ሥራ ሁሉ በአንድ ቋት አካትቼ ሳበቃ ለአሱ ሰጠሁት።

መቼም የማይለወጥ ግለሰብ የለም። ይህም ግለሰብ ቀስ በቀስ ትንሽ በገንዘብም ባልተጠበቀ መልኩ የባለገ ይመስለኛል። ከአቅሙ በላይ ይኖር ነበር። በመረጃ የስራ ባሕሪው ከብዙ ወገኖች ጋር ይገናኝ ነበር። እናም በመጨረሻ የሰላሙ ጉዳይ ምናልባት ግፋቢል የተባበሩት መንግስታት በመጀመሪያ ካሳለፈው ውሳኔ ሊያልፍ አይችልም። ማለትም ከፌዴሬሽን በላይ። ሰላም ሊገኝ ይችላል። እኛ በነሱ ላይ በቂ ተፅዕኖ አለን።

የትግራይ ወንጌይም እንደዚሁ መፍትሄ ሊያገኝ ይችላል። እናንተ ማሟላት ያለባችሁ ይሄንና ይሄንን የመሳሰለውን ነገር ነው። ይህም ደግሞ ይሄ የሶሲያ ኢኮኖሚ ዓቋማችሁን መተው፣ ሃገሪያ አካላችሁን መቀበል እና ያለውን መንግስት ማፍረስ መንግስቱ ኃይል ማርያም አክራሪ ነው፤ የፕሪንሲፕል ሰው ነው፤ ብለው በዚህ መልኩ እንወለን ብለው በዚያ የአብዮቱን አመራር ማስወገድ በሚለው ፅልመት ውስጥ ሰዎችን መሳብ ነበር። ያው እንደሚታወቀው በአደባባይ ቆመው የተናገሩ ምሁራንም ነበሩ። ጥቂቶቹ ሕዝብን የማይወክሉ ናቸው። ወረቀት የበተነም አሉ።

ተስፋዬ እዚህ ፅልመት ውስጥ ሳይገባ አልቀረም። እሱን የሚጠባ በቂትንና የሱን ዓላማ የማይተባበሩትን ሰዎች በዘዴ እኛ ደምተን፤ ቀስ ለን፤ ደክመን ሃገሪቷ፤ በአሁኑ ጊዜ በመረጋጋትና በመስከን ላይ እያለች በእኛ ትከሻ ላይ እየተረማመደ ሁሉም አንቱ ሲባል እኛ ወደ ኋላ ቀረን ብለው ጓደኞቼ አማርረውኛልና እነ እክሌ እነ እክሌ የዲፕሎማቲክ ሚሽን ይሰጣቸው ላሉ ያቀርባል። እኔም እውነት መስሎኝ እስማማለሁ፤ በዚህ ጊዜ ቤቱን አጥብ አድርጎ ሲያበቃ አሁን በመጨረሻ ለተፈጠረው እኩይ ተግባር የሚተባበሩትን ሰዎች አሰባስቦ ይሄንን ሚና የተጫወተ ይመስለኛል።

ጥያቄ፡- በኢትዮጵያ መብታትን ሳይ የባሰደን ጠባቂዎች ስጅ የቱን ያህል ስለ በት ይሳሉ? በተጨማሪ የሚያውቁት ካለ በገበያሽን?

ኮ/ል መንግስቱ፡- ነገሩን ለኢትዮጵያ ሕዝብ አፍረጥርጦ ለማስረዳት ከተፈለገ ከፍ ያለ ችግር ነው ያለብን። እና ይሄው ነው የሃገሪቱ፤ የእኛም፤ የአባቶቻችንም፤ የቅድመ አያቶቻችንም ችግር። ችግሩ እከ የሚጀምረው ገና ክርስቲያንነትን ከአስልምና ጦርነትና ጥፋት ለማዳን ከመስቀል ጦርነት ተሳትፎ፤ ጀምሮ በጥቁሩ አለም የተሳተፈች በቸኛ ሃገር አንደ መሆኗ መጠን በዓረቡ ዓለም ያለን ስምና ጥላቻ ጊዜም፤ ፖለቲካም፤ የሕዝብ ማሕበራዊ ንቃትም የማይሸረው ሆኖ መዝለቁ ይታወቃል።

በሌላ በኩል እነኚህ ቅጥረኞች የምላቸው ከሃዲዎች የራሳቸውን እኩይ ዓላማ ለማሳካት በዘይት በበለፀጉት ሃገሮች ሃብት ለመጠቀም ባላቸው ፍላጎት አገራችንን ፀረ-አረብ፣ ፀረ-እስላም አድርገው ስለዋታል። በእውነቱ በአገራችን እንዲህ ያለ ነገር የለም። እስላምና ክርስቲያን ተቻቸሉ የኖረባት ሃገር ብትኖር በታሪክ እንደምናውቀው ኢትዮጵያ ብቻ ነች። እና የሌለውን ነገር እያቀረቡ መሳሪያና መጠቀሚያ አድረገውናል።

ለምሳሌ ዛሬ በኢትዮጵያ የሚፈነጨት ወንበዴዎች በሙሉ። ከቱኒዲያ፣ ከአልጄሪያ፣ ከግብፅ፣ ከኢራቅ፣ ከሶርያ አካዳሚ የተመረቁ መኮንኖች ናቸው። በተጨማሪም ማስረጃ ነው ይሄንን የምናገረው። ከዚህ ሌላ

ደግሞ የሃገራችን ዳይሬክቲ ወይም ስርወ መንግስትም ሆነ የዘር ሀረጎችን ከሰሎሞን ሥርወ መንግስት የተወራረሰ ነው እያሉ በሚያመልኩና በሚያምኑ ሰዎች ምክንያት ለአይሁዶች ወገናዊነት አላቸው እየተባለ በአንድ በኩል ልክ እንደ አይሁዶች አድርገው አረቦቹ በዚህ ረገድ ልክ እንደ አይሁዶች በአንደኛ ደረጃ ጠላትነት ነው የሚያዩን። እንዲያውም አልፎ አልፎ ጥቁር አይሁዶች የሚሉንም አሉ። ይሄ ሁኔታ በጣም በድሉናል። ይካባቢው መልካዓ ምድርና ስትራቴጂካዊ ባሕሪ ሲታይም በዓመት ከ10 ሚሊዮን ቶን በላይ መሸጋገሪያ የሆነው ቀይ ባሕር ከ1 ሺህ በዓመት ከ10 ሚሊዮን ቶን በላይ መሸጋገሪያ የሆነው ቀይ ባሕር ከ1 ሺህ ሚሊዮን በላይ ደንበረተኛ ነን። እነሱ ይህንን የዓረብ ሐይቅ በለውታል።

በሌላ በኩል ደግሞ የለም አፈርና የውሃ ፖለቲካ አለብን። ይህንን ውሃ እኛ ምንም ሳንጠቀምበት እነሱ ዘጠና ከመቶ የሚጠቀሙበት በመሆኑ ምክንያት ኢትዮጵያ በዚህ ላይ ከተንቀሳቀሰች እነሱ የሚያገኙት ጥቅም ይነጥፋል በሚል ደካማ ሆነን እንድንጠፋ ነው በገሃድ የሚተባበሩ ብን። እንዲያውም አንድ ነገር መጥቀስ እፈልጋለሁ። አንድ ጊዜ በዓረብ ሊግ ስብሰባ ላይ ሚቹ የግብፅ ፕሬዝዳንት ሳዳት ይህንን ብሎ ነበረ። «ኢትዮጵያን ብዙዎቻችሁ በትክክል ላታውቁት ትችላላችሁ። እኛ ግብፅን ለረጅም ጊዜ በደንብ እናውቃለን። በተቸ ድራጉን የምትመሰል ሃገር ነች። ከብዙ ሺህ ዓመታት እንቅልፍ በኋላ ዛሬ መንቀሳቀስ ጀምራለች። እና ሁላችንም በሕብረት በዚህች ሃገር ላይ በቂ ትኩረት ማድረግ አለብን» ብሎ ነበር።

ዛሬ በጣም የሚያሳዝነኝና እንዲያውም ልብ የሚያደማው ነገር በእነዚህ የውስጥ ቅጥረኞቹ አማካይነት ይህንን የዘመናት ስትራቴጂካዊ ፍላጎታቸውን እውን ለማድረግ ኢትዮጵያን መከፋፈልና ማዳከማቸው ነው። በሌላ በኩል አገራችን ገለልተኛ ነበረች። ገለልተኛ መሆን ብቻ ሳይሆን የገለልተኝነትን ፅንሰ ሃሳብ በአቀንቃኝነት ካመነጨት ሃገሮች መካከል አንዷም ነበረች። ነገር ግን ለአሜሪካ መንግስት በሰሜኑ በኩል የተሰጠው ወታደራዊ ቤዝ ለዚህ ጠንቅ ሆኖ ሲያበቃ ያደረሰበን በደል በጣም ከፍተኛ ነው። ለዛሬው ውድቀት አብዛኛውን አስተዋፅኦ ያደረገና ወሳም ጉዳይ ነው።

ከዚህ ሌላ ከቻይና ጀምሮ ሌሎች ሶሻሊስት ሃገሮች የሶቭየት ተቀጥላ አድርገው ነው የሚያዩን። የዓረቡ አለምም አንደዚሁ። እነኚህ ብቻ ሳይሆኑ ባለፉት 30 እና 40 ዓመታት በአፍሪካ የተደረጉ የእርነት ትግሎች በአመዛኙ ፀረ ኢምፔሪያሊስት ስለነበር «ኢትዮጵያ በእውነቱ ቆራጥ የሆነ ነና ሃቀኛ ዓላማ የላትም። የኢምፔሪያሊስት አሸንፋኝነት ናት፤ ለአለም የእርነት ስትራቴጂ እንቅስቃሴ ጠንቅ ነች። ምናልባትም ሰላይ ነች» እየተባለች ሲያበቃ የዘቀጥንበትና የተገለልንበት ጊዜ ነበረ።

እና በዚህ ሁኔታ ጠላቶቻችን ለመጠቀምና ለመታጠቅ ተመቻቸው። በመሳሪያ፣ በዲፕሎማሲ፣ በማቲሪያል፣ በገንዘብ ወዘተ። ለመርዳትና እንዲገለብቱ ያደረገው አስተዋጽኦ ከፍተኛ ነበር። እንግዲህ እኛ ከእነዚህ ሁሉ ችግሮች ወጥተን አንዲት ነፃ፣ ጠንካራ፣ ዲሞክራሲያዊ ነገር ግን ደግሞ እውነተኛ ገለልተኛ ነገር እንዲሆን ብለን ስንነሳ ሁኔታው በማንኛውም መልኩ የተሻለና ለእኛ አመቺ ብለው በፈጠሩብን ውጥረት ምክንያት መሳሪያ ፍለጋ ወደ ምሥራቅ ፊታችንን አዘርን። ምክንያቱም የአሜሪካ መንግስት በቪየትናም ጦርነት ተውጦ ነበረ። እናም ምንም ዓይነት እርዳታ ሊያደርግልን በሚችልበት ሁኔታ ላይ አልነበረም። ከአሁኑ ኃይለ ሰላሌ መንግስት ጋር በነበረው ግንኙነትና ሌንትሜንት ነገሩን በቅሬታ ነው የሚመለከተው። «እናተን እነማን ናችሁ? ምንድን ናችሁ?» የሚል ጥያቄ ነው የቀረበልን። ብዙ ጊዜ ነው የባከነብን። ለወረራ ያበቃንም አሉ ነው። ግዴላም የገንዘብ እርዳታው እንኳ ቢቀር ለመሳሪያ የከፈልንውን 600 ሚሊዮን ብር ተነጥቀን ቀርተናል። ስለዚህም የምዕራቡን ጠቅላላ ድጋፍ እጥቀን ከእነሱ ጋር ቅራኔ ገብተናል። በተቀረ በዓረቡ ዓለም በኩል ደግሞ ይሄ ክርኒክ የሆነውንና ጊዜ የማይሸረው ጥላቻ ለወንበዴዎቹ አይነተኛ የእርዳታ ምንጭ ነበር።

በመጨረሻ አደገኛውና ያልጠበቅነው ነገር ደግሞ አልጎታና ወገን ያደረገነው የሶሻሊስቱ ዓለም ባልተጠበቀ መንገድ መፈራረስና ከኢምፔሪያሊዝም ጋር ማደሙ ነው። ስለዚህ በውጭ በኩል ምን ያህል የውጭ እጅ አለበት የሚባለው ነገር በዚህ መልኩ ከፍተኛ በደል በማያቋርጥ ሁኔታ ከማድረሱም ባሻገር ወደ መጨረሻው ሶቪየትን እንዳንኮታክቷት በኢትዮጵያም ለአፍሪካ አገራ አርአያ የሚሆን የሶሻሊዝም ጎዳና አለና ይቺን አገር አይነተኛ ዓላማቸው አድርገው በመቀጠርና በጭፍን ጥላቻ በገንዘብና በልዩ ልዩ የሥነ ልቦና ጦርነትና በፕሮፓጋንዳ በርብረው ለዚህ ውድቀት መዳረጋቸው በእውነቱ በጣም በጣም ግልፅና ገሃድ ነው።

ጥያቄ፡- ወደ ስሜን ጦርነት ሲመሰሰና በርአም ዘመነ መንግስት ጊዜ የጦር ነቱን መሰከ የሰወጠው ሸሪ ስንዳ ስባሌ ባይ የተደረገው ወጊያና የምፅዋ ወደብ መያዝ ነው። ስለቲ ስለስነዚህ ሁለት የጦርነት ቦታዎች ሁኔታ በሰጥረ ይገባቸዋል?

ኮ/ል መንግስቱ፡- የጦርነቱን መልክ (ወደ ገፅ 23 ዞረዐ)

«ከቤተሰቦች...»

(ከገጽ 16 የዘረዘረ)

የለውጡት አንተ ያልነበረው ቦታዎች ብቻ ሳይሆኑ በመጀመሪያ የአፋብቱ ጦርነት ነው። አፋብቱ ማለት በአርቲራ ቆላማ ከፍል እነሱ የተፈጠሩበት ቦታ ነው። እዛ ረዥም ጊዜ ውጊያ ተደርጓል፤ በሜዳውና በገላጣው ቦታ በጭራሽ ለይቋቋሙንም። በዛ ተራራ ውስጥ እንደፍል ፈል ሰርስረው በመገባት ሲቻላቸው ከዛ በመውጣት፤ ስንመታቸው ፈርጥጠው እዛው በመመለስ ብዙ የተፈታተኑትን ቦታና የናቅፋ መግቢያ ቁልፍ በር ነው አፋብቱ። ናደው የተባለው ጦራችን ደግሞ አንዱ መመዝኖ የነበረና ያንን በር የሚጠበቅ ግብረ ሃይል ነው።

እንደአጋጣሚ ሆኖ ከሚደርሱት መረጃዎች፤ ከግዛቶችና ሪፖርቶች አንዳንድ ጊዜ በጦር አዛዥነት በምንሰጠው የሥራ ድልድልና አሳይመንት በተፈጠረ ስህተት እንደነ ጂ/ል ታሪኩ ለይነት ሰዎች አዛዥ ተብለው እዛ ይቀመጡና ከጠላት ጋር ተመሳጥረው ያንን ጦር በመከዳታቸው ሽቦሊያ ከምተበት ያንሰራራው። ከዛ ችግሩ ይጀምራል።

እንግዲህ እነኚህ ሁለቱ አንድ ለዳምና አላማ ያላቸው በድኖች እየተቀበሉ የተጫወቱት ሚና ነው ከዛ በኋላ የተከተለው። ከዛ ጦሩ በደጋማው ከፍል ሲሰባሰብ መልስን አፋብቱን በተፈለገው መስዋዕትነት መልስን ለመቆጣጠር ወስነን ስና ቦታ ወደ ጦርነቱ ተቃረን፤ ይህንን ሁኔታ ለመቀላቀል ወያኔ ባልተጠበቀ መንገድና በአዲስ ሁኔታ ተሰባስቦ በትግራይ በኩል ሰፋ ያለ ጦርነት ከፈተ። በዚህን ጊዜ እንግዲህ የኤርትራን ኃይል እንደናመነምንና በሻቦሊያ ላይ የምናደርገውን ተፅዕኖና እንደናቃልል ነው የተደረገው። እና የሽፊው ጦር በትግራይ በኩል ለመምታት ብቻ ሳይሆን፤ ከሁለተኛው አብዮታዊ ሠራዊት ጋር እጅ ገጥሞ ሲያበቃ በአስቸኳይ ለስተኛው አብዮታዊ ሠራዊትን አቋቋመን በትግራይም በኤርትራም ግልፅ የሆነ ተፅዕኖ እናሣር። ብለን ስናበቃ በአንዳንድ የአመራር ስህተት በከረምት ጦሩን ከዋናው መምሪያውና ከቀሳቀስ ዕድላ መስጫ ቦታ በራቀ መልኩ ነጥለው ሲያበቁ ሽፊ እንዳስላሉ አስቀምጠው በሻቦሊያና በወያኔ ያስከብቡታል። እኔ ያን ጊዜ አገር ውስጥ አልነበር ኩም። በዚህ ብዙ ያልታጠበቀ የአመራር ጉድ ለት ይደርሳል፤ የሠራዊቱ ዲስፕሊንም ይደፈርሳል፤ ወያኔ የመጀመሪያውን ዕድል አግኝታ ለዚህ ሁሉ ዕብሪትና ትዕቢት የበቃችበት መን ስኬ ነው የተከሰተው።

ለስተኛው ደግሞ ወልዲያን መልቀቅ ነው። ትግራይ እንኳ ቢለቀቅ ወልዲያ በጣም ቁልፍ የሆነ ኮሪም፤ እነ ግራ ካሶ የመሣሰሉት ቦታዎችና ወልዲያ ራሱ መሬቱ የሚዋጋ ቦታ ነው። ማይጨውም የሰጠው አገልግሎት እውቅ ነው። ሠራዊቱ ራሱ እንዴት ይኼ ቦታ ይለቀቃል እያለ እዚህ መፈንቅለ መንግስት ያደርገና ከጠላት ጋር የተሻረኩ መኮንኖች ያንን ቁልፍ ቦታ ስለከፈቱለት ነው ወያኔ ወደ ምዕራብ ኢትዮጵያና ወደ መሃል የተሻገረው፤ ሊፈታተንም የቻለው።

እንግዲህ ይኼ ሊሆን በደቡብ በኩል የተባበራቸው ሌላው ጠባብ ቡድን በተወሰኑ ኃይሎች ተከሰ ሲከፍት ሻቦሊያ ወደ አሰብ ተጓዘና በአንድ ጊዜ በዘጠኝ ግንባር ተወጠርን። እና ይኼን ሁኔታ ለመለወጥ ተጨማሪ የአመራር፤ ተጨማሪ የሎጂስቲክ አቅርቦት፤ ተጨማሪ ሃይል ማጠናከር አስፈላጊ ነበር። ስለዚህ በአስቸኳይ 200 ሺህ ጥራት ያለው አዲስ ጦር ጨምረን

የጦር ሃይላችንን ለማጠናከር ሲያስፈልገን በታጠረ ሁኔታ ውስጥ ጠልቀን ገብተን በጣም እጅግ ዘመናዊ በሆነ የጦርነት ዘዴ ለምሳሌ በአየር ወለድ ውጊያ፤ በባሕር ወለድ ውጊያ፤ ሚካናይ ዝድ በሆነ ብረት ለበስ ውጊያ፤ በእግረኛና በዐረ ኮማንዶ ውጊያ እከርካሪያቸውን ለመምታትና ድል ለመቀዳጀት ሰፋ ያለ በአይነትም፤ በባሕር ይም፤ በዝግጅትም ከገኘው ትምሕርትና ግን ዛሬ ጠንክር ባለ መልኩ ተሰናድተን ነበር። በዚህ ረገድ የሚፈጽም እገርች ሁኔታውን አምነው በት ሊተባበሩን ዝግጁ ሆነው ሲያበቁ በመካከሉ የእነ ፐሬዚዳንት ብሬታሪያቸው መሞትና የአብዮቱ ቅልበባ ነገሩን እንዳልነበረ አደረገው። ያም ሆኖ አስም ሳይገታን እየተዘጋጀን እያለ ቀደም ብዬ የገለፅኩት ጣልቃ ገብነትና እነኚህ ከመንጋው መሃከል ወጥተው ሲያበቁ በጎችን ለተኩላ የሰጡት እቅዳችንና ተግባራችንን እንዳልሆነ አደረጉት።

ጥያቄ፡- ዝቅርሳ ስርዓትን በሰፊ ፍቀር ይከታተሉ፤ ምን ይባሉ?

ቦ/ል መንግስቱ፡- አሁን ብናገረው ላይታመን ይችላል። እኔ ግላዊ የሆነ የስልጣን ፍቅር፤ ምኞትና ስሜት ተጀምሮ አስከፊነት ደረሰ የለኝም። ይህንን መልሼ መላላሼ ለኢትዮጵያ ሕዝብ መናገር እፈልጋለሁ። ለምሳሌ በደርግ አባልነት ጊዜ በቀጥታ ቤተመንግስት ሄደህ፤ ሰን ደቅ ዓላማ አሠቅለህ፤ የቤተመንግስት ገብረት ተረክቦህ ስታበቃ ይህን ለምን አትፈፅምም ተብሎ ተጠይቁ ነበር። በዛን ወቅት የተፃፉትን ጋዜጦች በመሉ ማስታወስ ይቻላል። ነገር ግን የእኛ ዓላማ ስርዓት መለወጥ ነው። እና ይህ፤ በሺህ ዓመት ያንተላፋች፤ ላታጣ ያጣች ሃገርና ዕድል ቢስ ሕዝብ ከወደቀበት ማንሣት ነው። አንዲት ፍፁምና አሃዳዊት ጠንካራ ኢትዮጵያን መገንባት፤ ፍትህና ዲሞክራሲን ማስፈን ነው። ይኼ አስከተሟላ ድረስ የእኛ ፍላጎት ይረካል። ከዚህ በተረፈ አስተዋፅኦአችንን ገምቶ ሲያበቃ የሚወስነው የኢትዮጵያ ሕዝብ ነው። እኛም እያንዳንዳችን ኢትዮጵያ ትቅደም ብለን እስከተነሣን ድረስ ከሕዝቡ መቅደም የለም። ከሕዝቡ ስንል ደግሞ የኢትዮጵያን ሰፊ ሕዝብ ማለቱ ነው። ይህ ዓላማ ስለነበረን ጂ/ል አማንንም ያመጣሁ እኔ ነኝ። አለቃዬ ነበር፤ የክ/ጦር አዛዥ ነበሩ። በቅርብ አብራሃው እሠራም ነበር። በእውነቱ በወታደራዊ መታወቅና በወቅቱ የሃገር ፍቅራቸው የምናደንቃቸውና የምንወዳቸው ጄኔራል ነበሩ። ነገር ግን ለብዙ ጊዜ ተለይተውን ነበር።

በአንድ በኩል ወታደሩ ተሰብስቦ ሲያበቃ ወደ ፀረ ሕዝብ ካምፕ ሳይሠለፍ፤ ወታደሩ ሳይ በተንና አሳስፈላጊ ደም ሳይፈስ እንዳንድ ፋብሪካ ውስጥ የሚታየው አሳስፈላጊ ነገር እንዳይፈጠር ሕዝብ ከእሱ ጋር ሆኖ ሲያበቃ ሁኔታውን ማሸከር ያለውን ጠቀሜታ ስለማምን እኔ ደርግ መፍረስ የለበትም፤ የምሠራው ከደርግ ጋር ነው እንጂ ሌላ ነገር አልፈልገም አልኩኝ። የእንዳልካቸውም መንግስት «ኩና ስልጣን ተካፈሉን ወይም ተረክቡን፤ በአንድ በኩል እናንተ እዛ ጦር ሃይሎች ኮሚቴ ትላላችሁ፤ እኛ ደግሞ እዚህ ሌላ ነገር እንላለንና የኢትዮጵያ ባሕርይ ቀንድና ጭራው ውሉ የማይታወቅ ሆኗል፤ ለውጭ እርዳታም ያስቸግራል» ተብለንም ነበር። «ምንም ችግር የለም፤ እኛ በዚህ አስቸጋሪ ወቅትና ሥርዓት አገራቱም በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ ስላለች ሕገ እናስከብራለን፤ ከሕዝቡም በሚደረገው ግፊት ወደፊት የሚደረገውን እንፈፅማለን፤ ይሻሻላል ያላችሁት ሕገ መንግስት ምን ያህል በትክክል እንደሚፈፀም እንመልከታለንና ምን አደረግናችሁ?» በሚል ነገር ከእነሱ ሱም ጋር ተስማምተን ነበር። የምንሰራው ዕቅድ እያወጣን ነበር፤ ስለዚህ ይህን መሰል ሰው እም ጥተን መጀመሪያ ከዚያ ርዕሰ ብሔር ልናደርግ ነበር። እንደውም ጂ/ል አማን «የኤርትራን ጉዳይ ለእኔ ተወው» ነበር ያሉኝ። አመን ኩኝ፤ የዛ ሃገር ተወላጅና የቀዩ ጂ/ል ናቸው በሚል እምነት በእውነት ችግሩን ያቃልላሉ የሚል እምነት አደረግኩ።

በሌላ በኩል ደግሞ በእውነቱ እኔ ማንኛውንም ብሔረሰብ አልወከልም ወይም አላገልገልም። የኔ ቦታ፤ መንደር ኢትዮጵያ ነች። ግን እነኚህ ሰዎች ባላቸው ኮምፕሌክስ ይህን አልተቀበሉም። የጂ/ል አማን እዚያ ቦታ መቀመጥ መልካም አስተዋፅኦና የአኛንም ማንነት ሊገልፅ ይችላል የሚል እምነት አደረግኩ። ሆኖም እሳቸው እኔ በማላውቀው ምክንያት ያደጉት ሱዳን ነው። ብዙ የሱዳን ጄኔራል መኮንኖችን ያውቃሉ፤ እኔ በአንድ ወቅት እንደሰማኳቸው አረብኛን አላምነው ይናገራሉ፤ እና ሱዳን ናት የእነሱ መረማ መጻፍ ምሽግ፤ ጠንቃቄንም። ስለዚህ አሳቸው ይህንን ነገር እኔ እይዘዋለሁ ስላሉ አሳቸው እንዲመጡ አደረግን። ግን እኛ እንደጠበቅነው ሳይሆኑ ቀሩ። እና ደግሞ ወደማጀቱም የዘሩ ሰው ሆነው አገኘናቸው። ሁለተኛ ደግሞ በዛ መንግስት በተሰጣቸው ሥፍራ ደስተኛ አልነበሩም። ቅሬታ ውስጥ ኖረዋል፤ የወንበዴ አባልም ሆነዋል። ለስተኛ ደግሞ ኤርትራውያኖች ግባቸውን በመምታት ረገድ አፈሠሮችን፤ ፖሊሶችን በማስከዳት ፀጥታ ለማስከበር ሠራዊቱ የሚያደርገውን እንቅስቃሴ እዛው ክልሉ ተገኝተው በማውገዝ ከእሳቸው ጋር በቅርብ የሚሠራውን የጦር ኃይሎች የመገናኛ ኃላፊ የሆነውን ሰው ኮድ ሊቆጣጠሩትና ሊከላከሉት ሲገባ ይህንን ምስጢር ወስዶ እንዲሰጥ አስናበቱት። የመከላከያ ማ/ርም ሆነው የፔፍ እና ስታፋንና የም/ጦሩን ቦታ ለሌላ ሰው ስንሰጥ እኔ አደራርቤ መያዝ አለብኝ ብለው በጣም ብዙ ምገድ አንስተው ችግር ውስጥ የጣሉንና ሌላም ብዙ ብዙ ደባ የፈፀሙ ናቸው። ለማኔስትሮች ማለቅና በዛ መልኩ ውሃኔ እንዲሰጥ ከዶ/ር በረከት ጋር በመሆን የደርግ አባላቶችን አንድ በአንድ ቢሮላቸው እየጠሩና በዚህ በኩል ለማሉ ተነስታለች። በዛ በኩል የኤርትራ ውጊያ አለ፤ በውጭ ይህ ነገር አለ፤ ደርግና መንግስቱ ኃ/ማሪያም ይህንን ነገር መወሰን አልቻሉም፤ የሚነገራቸውን አይሰሙም እያሉ ውሽጥክር ይነኩ ነበር። እንደውም አንድ ቃል ከሳናገሩት መሃል «መጀመሪያ ኮሶ ከተጣባ፤ ኮሶን አለመጣጠን፤ ከጠጡ ከነሰንክፋ እንዲያወጣ አድርጎ መጠጣት እንጂ ምንድነው እነኚህን ሰዎች ይዛችሁ፤ አስቀምጣችሁ የምትቀልቡት» እያሉ ነበር ሰውን በብዛት ያነሳሱበት።

በዚህ ሁኔታ ሄጀ ሳበቃ ብዙ ተነጋግረናል «እናንተ ሕዝብ በሰጣችሁ ተልዕኮ አማካኝነት በዚህ በሰብተም መመዘኛዎች በሥነ ስርዓት ለሕግ ቀርበው ሲያበቁ ውሃኔያቸውን ያግኙ እንጂ ለምንድነው ነገሩን የምታንታቱብን?» ብለን ብንጠይቅ በመሃከላቸው መግባባት እንደሌለ እንዲያውም «እናንተ ናችሁ ጠብመንጃውን የያዛችሁት፤ ኃይሉን የያዛችሁት፤ ሕገ መንግስትና ንጉስ እያለ እኛን እዚህ አስቀምጣችሁ መሃሪያ ማድረግ ትፈልጋላችሁ፤ ለምን እናንተ ይህን አትፈፅሙትም?» የሚልም መልስ ተሰጥቶናል። ይህንን ያለ ሰው በጊዜው የነበረና ዛሬም ያለ ነው፤ አዳማቂ አባሎችም ብዙ አሉት። ይህንን ሁሉ ደባና ሻጥር ሲሰሩ እኔ የስልጣን ናላጎት አልነበረኝም። ጂ/ል አማን ከተወገዱ በኋላ የእኛ እርካታ ጠቅላላ ብሔራዊ ጥቅም ይቅደም የሚል

በሰባር እንደ/ል ተፈሪም ለማምጣት ሞክረ
ናል። በሰባር እንደ/ል የገል የገልጣን ጥማት አልነ
በረኝም፤ እሁንም የለንም።

እሁንም የገል ስልጣን ጥማት ሳይሆን
ትልቁ እንገብጋቢ ጉዳይና በሕይወቱ ለማየት
የማልፈልገው ነገር ቢኖር ኢትዮጵያ እንደዚህ
አይነት የውጪ ቅጥረኞች እየፈነጨባት፤ በጎ
ሳና በሃይማኖት መከፋፈሏን ነው። በመንደር
ፖለቲካል ሊኮኖሚ ላይ ለተከረው ማስተዳደርና
አውዮኖሚ እይደለም እኩ። እያንዳንዱ ለምሳሌ
ጉራጌውም፤ ለማራውም፤ ትግራውም፤ የሱ
ማላ ብሔረሰብም፤ ለፋሩም፤ ከጎረቤትም፤ ወላይ
ታውም፤ ወዘተ። ሁሉም በዘር እየተቆጠረ
ሲያበቃ እያንዳንዱ ስቲት ይሆን ዘንድ የተጀመ
ረው ሕገ-መንግስት መሰረት ያደረገው ጉዞና ዓላ
ማው የማፍረስ ተልዕኮ ያለው ነው።

ኢትዮጵያ የራሷ የሆነ ታሪክ የላትም፤
ምንጊህ የጠፈጠፈችና የመቶ ዓመት ሃገር ናት
ብለዋል። ራሳቸውም ደግሞ የሕዝባዊ ወያኔ እር
ነት ትግራይና የኦርታዶክስ እና ለውጭ እርነት ግን
ባር ነው ያሉት። በእውነት ከሆነ ሁሉም የተለ
ያየ ስም ይኑራቸው እንጂ የእንደ ሳንቲም
ሁለት ገፅታና እንደ ዓላማ ያላቸው ናቸው።
እና እነዚህ ሰዎች ከእንግዲህ ወዲያ እንደ
ሁለት ዓመት ቢቆዩ ኢትዮጵያን መቃብር እንደ
ሚያወርዱ አጠያያቂ አይደለም። እኛ የጦር ወን
ጀለኞች ተብለናል፤ የፖለቲካ መፍትሔ አልባ
ተብለናል፤ በምዕራቡ ዓለም ተወግዘናል። ብዙ
ነገር ተነግርብናል፤ እኛም ለእንደ ለ17 ዓመት
ኢትዮጵያን ለማስተዳደር ሞክረናል። ነገር ግን
የሰዎች ድርጅት ፍፁምነት የለውም። በወቅቱ
እኛም ተሞግሰናል፤ ተወደሰናል፤ ተወቅሰናል።

ጥያቄ፡- ከህ ዛሬ በየግንገሩ በማን ሆኖ ስለ
ቀረው የኢትዮጵያ ሠራዊት ሲሰጡ ምን ይለማ
ዎታል?

ከ/ል መንግስቱ፡- ይኼ ነው በጣም የሚያሳ
ዝነው ነገር። ከዚህ በፊት እንዲህ ይባል ነበር
«ኢትዮጵያ ሃገሪ ሞኝ ነሽ ተላላ፤ የሞተልሽ
ቀርቶ የገደለሽ በላ» ብለዋል እነዚያ አርበኞች።
ብዙዎቹ በኋላ ዕጣቸው ጥይትና ገመድ የሆ
ነው። እንደዚሁም ደግሞ ኋላቀርና መሃይም እየ
ተባሉ በቀውጢና ኢትዮጵያ በምትፈልጋቸው
ለአት ለኢትዮጵያ መፍትሔ አምጥተው ሲያበቁ
በኋላ በባንዶች የተለወጡት ሁሉ እንዲህ አይነት
መሪር ብሂል ቋጥረውና ሃገሪቷን ረገመው
ያለፉ ጀግኖች ይታወሳሉ። ለምሳሌ እንደ በላይ
ዘለቀ አይነቶቹና ሌሎችን ማንሳት ይቻላል።

ታላቋ ለቪየት ሕብረት 5 ሺህ በማይሞሉ
መጃሂዲን ወንጌዎች ከ500 በላይ ሂሊክፕተ
ርና ልዩ ልዩ መሣሪያ ይዛ በዛ አይነት ሁኔታ
በትፍረከረክ፤ ሁሉ በእጅ፤ ሁሉ በደጅ የምት
ለው አሜሪካን የሚያክል ሃይል በቤትናም ገበሬ
ዎች በማያሳፍር ሁኔታ ተሸንፋ ስትባረር፤ በዛ
አስቸጋሪ የሆነ የተፈጥሮ ገፅታና ኋላ ቀር በሆነ
መሣሪያ በኢትዮጵያ የቁርጥ ቀን ልጆች ወኔ
ብቻ ልትፈራርስ የነበረች ኢትዮጵያን ለ30
ዓመት ታግሎ ያቆየና የደማ፤ የደክመ ሠራዊት
ተባትኖ፤ የበይ ተመልካች ሆኖ የዕለት ምግብ
ፍለጋ በሳንቲም ደረጃ ሲለምን ከማየት የበለጠ
ሞት የለም። ከምንም በላይ የሚያሳዝነው ነገር
ይኼ ነው። ሠራዊቱን ብቻ ጠቀስኩ እንጂ ከዚ
ህም በላይ የሠራዊቱ ቤተሰብ 6 ኪሎ አካባቢ
በቅርቡ በግፍ የተጨፈጨፈው ወጣት ኢትዮ
ጵያ ብቻ ሳትሆን አፍሪካ በቀላሉ የማትተካቸው
ታላላቅ ምሁሮች ዛሬ በዘኔ ሆነው ቤት መዋል፤
በምዕዋ፤ በእስብ፤ በኤርትራ ይሰሩ የነበሩ

የመንግስት ሠራተኞች የዕለት ጉርስ ማጣት
የማገዝናል።

በኤርትራ ወደ 270 ሺህ ጦር ነበረ። ምክን
ያቱም የቀይ ባሕር በር ነው፤ ከሱዳን ጋር የሚ
ዋለን ነው፤ የመሬቱ ገፅታና ሌላውም አከራካሪ
ጉዳይ በውል የታወቀ ነው። እኛ ብቻ ሳንሆን
ብዙ ትውልድ የታገለበት በር ያ ነው። እንደ
መንግስት የሃገርን እንደነት፤ ድንበር፤ የሕዝቡን
ማሕበራዊ ደህንነት ካላስጠበቀ መኖሩ ዋጋ የለ
ውምና ደህንን ሲያደርግ የነበረ ሰራዊት በሰላ
ምና በተከሰ ማቆም ስም ትዕዛዝ ተሰጥቶት
መሣሪያውን አስተምጦ ሲያበቃ 100 ሺህ የሚያ
ህል ሠራዊት ነው በሽዕቢያ የተረሸነው። ይኼ
በ2ኛው የዓለም ጦርነት በአይሁዶችና በእንዳንድ
ወገኖች ሆኖ እንደሆነ እንጂ በዓለም ተፈጥሮ
አያውቅም። ቀስለኞች ከሆስፒታል አልጋ እየተገ
ለበጡ ነው የተረሸነው። ዛሬ እንግዲህ የዓለም
ቀይ መስቀል አለ፤ የሰው መብት ጥበቃ የሚባ
ልም አለ፤ ብዙ ጋዜጠኛ አለ። በእስር ቤት
የሚቆዩትና የቀም ስቃያቸውን የሚያየት ግን
በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ናቸው። ያፈረሳችሁትን
መንግስት አላባችሁ ተብሎ በኤርትራ በጉልበት
ሥራ በአስገዳጅ ሁኔታ የሚሠቃዩት ኢትዮጵያ
ናች በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ናቸው። ማን ስለ
እነዚህ ይናገር? ማን ይጠይቃቸው? ማን ያንላ
ቸው? የኢትዮጵያ ሕዝብ ነው ያሠማራቸው።
ለኢትዮጵያ እንደነት ነው የተሠማሩት፤ በእብ
ሪት የሰው አገር ለመጋፋት አይደለም። የገል
ርስታቸውን ለማልማትም አይደለም። የኢትዮ
ጵያ የቀውጢ ቀን ልጆች ናቸው። ማን ይናገራላ
ቸው? በመሪነቱ ያለማራጃቸው እኔ ነኝ፤ በወ
ቅቱ የጦር ሃይሎች አዛዥ ነበርኩና መናገር
ነበረብኝ። ራሱ የኢትዮጵያ ሕዝብ ከእኔ፤ እስከ
አፍንጫው ታጥቆ የመጣውን የጣሊያን ሠራ
ዊት የመታ ታላቅ ታሪክ ያለው ሕዝብ ደህንን
የታሪክ አተላ መሸከመም ራሱ በእውነቱ በጣም
የሚያስገርም ነው። ብዙ ማለት ይቻላል።

ጥያቄ፡- የኢትዮጵያ ሕዝብ የጥንተ ስንደነቱን
ጠብቆ፤ ደንበሪን ስለከብር፤ ካንቁት የውስጥና
የውጭ ጠባቶች ለሸናፊ ሆኖ የሚወጣው በስርለም
ስለተያየት ስንደነት ነው ይባላ?

ከ/ል መንግስቱ፡- በእንደነት ነው፤ እንደነት
ጋይል ነው። በኢትዮጵያ የመሬት አዋጅ ባይታ
ወጅ ሌሎች ሁሉ በዲሞክራሲያዊ መንገድ ባይ
ፈቱ ኖሮና ሕዝቡ ከመንግስት ጋር ባያበር ሱማ
ሌዎች አስካሁን ድረስ ያለመትን ነገር ያለ
ጥርጥር ያሟሉ ነበር። በትጥቃቸው፤ በሠራዊ
ታቸውም፤ በገዢታቸውም ሁሉ ተማምነው
ነበር የመጡት። የኤርትራ ጎጠኞችም ቢሆኑ
ከዛሬ የአሁኑን ሥልጣን ከመያዛቸው ከ17
ዓመት በፊት ነበር ኤርትራን የሚቆጣጠሩት።
ሕዝቡ መብቱ፤ ጥቅሙ፤ ማሕበራዊ ፍላጎቱና
አንድነቱ፤ በእግባቡ ከተጠበቀለትና ከተሣተፈ፤
ካመነትና ከታመነ በትክክል ከተመራ በጣም
ታላቅ ሕዝብ ነው። ሳይማር የተማረ፤ በቀላሉ
መማር የሚችል፤ የሃገር ፍቅር ስሜቱም በረ
ሻም ዘመናት ትግል የተፈተነ ሕዝብ ነው።
ስለዚህ አሁን ወያኔ የያዘውን መሸርሸር አስወግ
ዷል፤ ቀናውንና ትክክለኛውን አቅጣጫ አሳይ
ቷል። መከናወን ያለባቸውን አያሉ ሕዝባዊ ጉዳ
ዮች ደረጃ በደረጃ እያከናወንን ከስንፍና ወጥተን
በትጋት እየሠራን ብናስተናግደው አሰባሳቢና
መሪ ቢያገኝ የኢትዮጵያ ሕዝብ በአጭር ጊዜ
ውስጥ የተፈለገበት ቦታ የሚደርስ ከመሆኑም
ሌላ በተፈጥሮም የታደለ ነው። ምንም የሚጎድ

ለው ነገር የለም። በተለይ በ17 ዓመቱ ውስጥ
በተደረገው ጥረት ኋላ ለፍሬ የበቃውን ነገር
ለማየት አልታደልኩም። አሁን ተቀጧል፤ ፈረሰ፤
ተበላሸ እንጂ ከምድር በታች ያለን የተፈጥሮ
ሃብትና ፀጋ ቅምጥ ሃብት እንዲህ ቀላል አይደ
ለም። በትንሹ በዓለም አቀፍ ዘገባ ከ300 እና
ከ400 ሚሊዮን ሕዝብ በላይ ሊያሳድግ የሚችል
የተፈጥሮ ሃብት አለን። ይህንን ተግባራዊ ማድ
ረጉ ነው ችግሩ። ትልቁ የኢትዮጵያ ችግር ደህ
ነቷ፤ ኋላ ቀርቷል ነው። ይቅርታ ይደረግልኝና
ብዙዎች የውጭውን አገር እድገት፤ አንፃራዊ
ከተማና ፎቅ ባሕልና ልምድ ቃችና፤ ወላይ እና
ታቸውን ናቱ። ከክም፤ እንጨትም እየነገደች
ያሳደገቻቸውን ለማየትም ብቻ ሳይሆን ሃገራቸ
ውንም የካዱ አሉ። ኢትዮጵያ ካልገነባትና ካል
ሠራት በቀር በራሷ የምታዘጋጀው ነገር የለም።
ሳይጋገሩት የሚዘጋጁ ከክ የለም። ስለዚህ ደህ
ነቷም አስጠቅቷታል ማለት እችላለሁ። ግን
ልጆቿን አሰልፋ ከተገኘች ጠንካራ ናት ማለት
እችላለሁ። ብናሳድጋት፤ ብንረባረብ፤ ቅኑን ብና
ስብ፤ አብረን ብንሠራ አሁን ካለችበት ችግር
ማውጣት ብቻ ሳይሆን በዓለምም ትልቅ ሥፍራ
ላይ ልናስተምጣት እንችላለን የሚል እምነት
አለኝ። የሚያስፈልገው ፍላጎትና ውሳኔ ነው።
ሕብረት ነው።

ጥያቄ፡- ሰባስፊት ለመታተ ማለትም ሰባስፊት
ለጀጅዎ ዜጌታ ቢገልፅላት?

ከ/ል መንግስቱ፡- ጥሩ አይደለም፤ ይኼ
ግልፅ ነው፤ ተወልጄ ያደገሁበትን እናት ሃገሪን
አግቻለሁ። ከወገኔ ተለይቻለሁ፤ በርዕዮተ አለም
ወይም የሶሻሎ ኢኮኖሚ ለውጥ ቢሆን ግድ
የለም። ሰውን በሰው መለወጥ ቢሆንም ግድ
የለም፤ የፖለቲካ ዕጣ ነውና። ሁሉም አገር
የሚደርስ ነገር ነውና በፀጋ አቀባላለሁ። አሁን
የተያዘው ኢትዮጵያውያንና ኢትዮጵያ የምትባል
ሃገርን ማጥፋት ነው። በእኛ ትውልድና በእኛ
ጊዜ ከዚህ ሁሉ አሃርና መስዋዕትነት በኋላ
በቀማችን ይህን በማየቱ እንቅልፍ የለንም።
በጣም እገናለሁ፤ እናም በአስቸጋሪ ሁኔታ ላይ
እገኛለሁ።

ጥያቄ፡- በመጨረሻ በኢትዮጵያ ሕዝብና በፈረ
ሰው ሠራዊት የሚናገሩት መሰረካት ካለዎት ዕድሉን
ስለጥም።

ከ/ል መንግስቱ፡- ለምወደውና ለማከብረው፤
ለረሻም ጊዜ እምኖች፤ ተማምንን በእሱ ፍላጎ
ትና ፈቃድ ለእሱ በእሱ ለሃገራችን እንደነት ይበ
ጃል ብለን ብዙ ነገር አድርገናል። ባለመታደል
ማሕበራዊ አብዮታችን ተቀልብሷል፤ የዓለም
አቀፍ የፖለቲካው አየርም ተለውጧል። እናም
ብቻችንን ቀርተናል። የወደቀ እንጨት ምሣር
ይበዛበታል እንደሚባለው ሁሉ ጠላት በዝቶብ
ናል፤ ይህ አዲስ ነገር አይደለም። ታሪካችን
ሁሉ በትግል የተሞላ ነው። ለባቶቻችንም ከዚህ
በባለ ሁኔታ አነስተኛ ሆነው የዛሬን ያህል አድል
ሳይኖራቸው ብዙ ፈተና አልፈው ይህቺን አገር
አስረከበውናል። እና የማንወጣው ነገር ነው
ተብሎ ተስፋ መቆረጥ የለበትም፤ እንደነት
ካለ፤ መተሳሰቡ ካለ ዘላለማዊ ሰዎች አይደለን
ምና፤ ሁላችንም አፈር ነንና የምንገብ መመላለሻ
ብቻ መሆን የለብንም። እንደሰው መኖር ካለብን
ይህቺን ሃገር ለማተካት ትውልድ ማስረከብ ግዴ
ታችን ነው። ሕዝቡ ራሱን እንዲያደራጁ፤ እንዲ
ተባበር፤ እንዲተማመን፤ እንዲታጠቅ ነው
ጥሪዬን የማቀርበው።